

Taalregelingen voor de BES-eilanden in de Nederlandse wet- en regelgeving (Ministerie van BZK, d.d. april 2012)

De wet- en regelgeving voor de BES-eilanden is te raadplegen op www.wetten.nl
Daarbij moet nog wel specifiek het zoeken in regelingen BES worden aangevinkt.

Papiaments en Engels in het onderwijs

Volgens de wet is de taalsituatie als volgt:

In het **primair onderwijs** (po) zijn het Papiaments en het Nederlands (Bonaire) resp. het Engels en het Nederlands (Sint Eustatius en Saba) de instructietaal. In de praktijk is op Saba in het po Engels de belangrijkste instructietaal en wordt Nederlands als apart vak gegeven.

In het **voortgezet onderwijs** (vo) op Bonaire en Sint Eustatius is Nederlands de instructie- en eindexamentaal. In het vo op Bonaire is Papiaments een keuzevak. Dit laat onverlet dat het in de praktijk is toegestaan dat een docent af en toe gebruik maakt van het Papiaments of Engels voor aanvullende toelichting in de klas. Voor het praktijkonderwijs geldt dat er afgeweken kan worden van de eis dat Nederlands de instructietaal is.

In het vo op Saba is Engels de instructietaal, aangezien leerlingen hun middelbare schoolperiode afsluiten met het Engelstalig CXC-eindexamen (Caribisch examen), Nederlands is een apart vak en eindexamenvak (te behalen niveau is vergelijkbaar met het eindexamen Frans of Duits).

Voor het **middelbaar beroepsonderwijs** (mbo) geldt dat op alle drie de eilanden de instructietaal en de examentaal Nederlands is. Voor niveau 1 en 2 kan het bevoegd gezag kiezen voor Engels (Sint Eustatius en Saba) of Papiaments (Bonaire) als instructie- en examentaal.

Verder zijn **kerndoelen** voor de vakken Papiaments en Engels vastgesteld ten behoeve van het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Daarnaast bevat het Eindexamenbesluit VO BES bepalingen voor het Engels en Papiaments als eindexamenvakken.

- Wet primair onderwijs BES (art. 11 en 12)
- Wet voortgezet onderwijs BES (art. 16 en 29)
- Wet educatie en beroepsonderwijs BES (art. 7.1.1)
- Besluit kerndoelen WPO BES (in bijlage bij besluit)
- Besluit kerndoelen onderbouw VO BES (bijlage bij art. 1)
- Inrichtingsbesluit VWO BES (art. 17, 18, 20, 21, 25 en 29)
- Eindexamenbesluit VO BES (art. 4)
- Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel BES (art. 4.1)

Papiaments en Engels in rechtspraak en rechtsverkeer

Het gebruik van het Engels en het Papiaments in de rechtspraak is geregeld in de Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Voor het rechtsverkeer zijn verder van belang het Burgerlijke Wetboek BES, de Belastingwet BES, de Douane- en Accijnswet BES en het Wetboek van Koophandel BES.

- Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie (art. 9)
- Burgerlijk Wetboek BES Boek 2 (art. 4)
- Belastingwet BES (art. 8.31 en 8.86)
- Wet beëdigde vertalers BES (art. 5)
- Besluit modelformulieren strafvordering BES (Bijlagen Ia en VIIa)

Papiaments en Engels in het bestuurlijk verkeer

In het verkeer met overheden op de BES-eilanden mogen de inwoners zich – binnen de grenzen van de wet – van het Papiaments of het Engels bedienen. De hoofdregels worden gegeven in de Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De beëdiging in het Papiaments of Engels is geregeld in de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

- Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (art. 4d t/m 4j).
- Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (art. 15, 47, 77, 100 en 111)

Papiaments en Engels in het sociaal-economisch leven

Ook ten aanzien van het sociaal-economisch leven op de BES-eilanden zijn wettelijke en andere bepalingen inzake het gebruik van het Papiaments en Engels vastgesteld. Een deel van de bepalingen hierboven genoemd onder rechtspraak en rechtsverkeer hebben nauwe raakvlakken met het sociaal-economisch leven, waaronder de Belastingwet BES. Daarnaast is er ook regelgeving die specifiek betrekking heeft op sociaal-economische activiteiten, zoals de Wet sociale kantrajecten jongeren BES.

- Burgerlijk Wetboek BES Boek 7a (art. 1613i)
- Douane- en Accijnswet BES (art. 2.52)
- Wetboek van Koophandel BES (art. 501)
- Belastingwet BES (art. 8.86)
- Wet sociale kantrajecten jongeren BES (art. 9)
- Besluit etikettering van levensmiddelen BES (art. 24)
- Uitvoeringsbesluit merken BES (art. 13)